

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/212/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3819200185
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 08. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Janáková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3819200185.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Janákovvej a sudcov Mgr. Zuzany Holúbkovej a Mgr. Ivana Kubínyho v spore žalobcu: Slovenská sporiteľňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Tomášikova 48, zastúpeného Roman Kvasnica a partneri s.r.o. - Advokátska kancelária, so sídlom Žilinská cesta 130, Piešťany, proti žalovanému: T. B. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom O., M. XXX/XX-X, o zaplatenie 133.188,31 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 26. júla 2019, č.k. 6CsP/3/2019-226, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie v výroku II. m e n í tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 8.763, 09 eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Rozsudok súdu prvej inštancie v zostávajúcej časti výroku II. p o t v r d z u j e .

III. Žalobcovi p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 98 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 133.188,31 eur, s úrokom vyčísleným do 11.01.2016 vo výške 16.070,99 eur, úroky z omeškania vyčíslené do 18.12.2018 vo výške 8.512,23 eur, 5 % ročný úrok z omeškania zo sumy 104.806,40 eur od 19.12.2018 do zaplatenia, 5 % ročný úrok z omeškania zo sumy 28.381,91 eur od 19.12.2018 do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Výrokom II. v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Výrokom III. žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %. Rozhodoval na základe žaloby, ktorou sa žalobca domáhal od žalovaného zaplatenia istiny vo výške 133.188,31 eur s príslušenstvom na tom základe, že so žalovaným, s K. L. E., B. E. a Z. E. uzavrel Zmluvu o splátkovom úvere dňa 23.06.2010, na základe ktorej bol poskytnutý úver v sume 106.500 eur s tým, že účastníci sa dohodli úver splácať v pravidelných mesačných splátkach po 446,58 eur v počte splátok 347. Zmluvou o postúpení práv a povinností zo Zmluvy o splátkovom úvere došlo k postúpeniu pohľadávky na žalovaného. Dodatkom č. 1 k Zmluve o úvere č. 1 došlo k zmene splácania pohľadávky od 20.08.2013 do 20.01.2014 na splátku v sume 130 eur, po uplynutí doby zníženia splátok od 20.02.2014 sa žalovaný zaviazal splácať pohľadávku spôsobom dohodnutým v Zmluve o úvere č. 1 tak, aby bola dodržaná konečná splatnosť úveru. Na základe Zmluvy o úvere č. 2 poskytol žalobca K. L. E., B. E. a Z. E. ako dlžníkom splátkový úver na výstavbu domu vo výške 28.500,- eur s dohodnutou pevnou výškou úrokovej sadzby na obdobie jedného roka vo výške 5,69 % p. a. a účastníci zmluvy č. 2 sa zaviazali žalobcovi poskytnuté peňažné plnenie vrátiť a zaplatiť celkové náklady spojené s úverom v 335-tich splátkach, po 142,65 eur mesačne, splatných vždy do 20. dňa v mesiaci, počnúc decembrom 2010. Konečná splatnosť úveru bola dohodnutá na 20.10.2038. Zmluvou o postúpení práv a povinností zo Zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 28.03.2011 došlo k postúpeniu pohľadávky na žalovaného. Žalovaný svoj záväzok zo Zmluvy o úvere č. 1 splácal s niekoľkodňovým oneskorením do

konca decembra 2013; poslednú úhradu zrealizoval 02.04.2015 vo výške 0,10 eur. Pretože žalovaný dlžnú sumu napriek výzve zo dňa 23.10.2015 nezaplatil, žalobca ku dňu 11.01.2016 vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru. Záväzok zo Zmluvy o úvere č. 2 splácal žalovaný s niekoľkodňovým oneskorením do konca decembra 2013; poslednú úhradu zrealizoval 13.03.2015 vo výške 200 eur. Pretože žalovaný dlžnú sumu napriek výzve zo dňa 23.10.2015 nezaplatil, žalobca ku dňu 11.01.2016 vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru. Žalobca ku dňu podania žaloby na súd evidoval voči žalovanému pohľadávku zo Zmluvy č. 1 vo výške 131.118,80 eur, pozostávajúcu z istiny vo výške 104.806,40 eur, úrokov vo výške 19.625,76 eur vyčíslených do 29.01.2017, úrokov z omeškania vo výške 6.686,66 eur vyčíslených do 18.12.2018. Zo Zmluvy č. 2 žalobca ku dňu podania žaloby evidoval voči žalovanému pohľadávku vo výške 35.960,02 eur, pozostávajúcu z istiny vo výške 28.381,91 eur, úrokov vo výške 5.752,54 eur vyčíslených do 29.01.2017 a úrokov z omeškania vo výške 1.825,57 eur vyčíslených do 18.12.2018. Po vykonanom dokazovaní súd dospel k záveru, že návrh žalobcu je čiastočne dôvodný. Uviedol, že v konaní bolo žalobcom tvrdené a preukázané, že žalovanému boli poskytnuté úvery vo vyššie uvedených výškach, boli dohodnuté úverové splátky, pričom žalovaný úver riadne nesplácal. Súd konštatoval, že vo Všeobecných obchodných podmienkach je bližšie upravené úročenie a splácanie úveru, pričom je zrejmé, že v každej jednotlivej splátke je zahrnutá aj časť úroku. Splátky boli započítané v prospech istiny a v prospech dohodnutého zmluvného úroku. Potom, čo žalovaný bol v omeškaní so splátkami, žalobca pristúpil listami zo dňa 18.01.2016 k zosplateniu úverov a vyzval žalovaného k zaplateniu dlhu. Súd neprihliadol na námietku žalovaného, že v žalovanej sume nie je premietnutý výťažok dražby a to z toho dôvodu, že do rozhodnutia vo veci výťažok dražby nebol poukázaný žalobcovi z dôvodu, že správca konkurznej podstaty neurobil rozvrh dražby, s tým, že nič nebráni tomu, aby po poukázaní výťažku dražby bol odpočítaný výťažok dražby z pohľadávky žalovaného. Vzhľadom na uvedené žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi zosplatenú a neuhradenú časť úverovej istiny vo výške 133.188,31 eur a zosplatené a neuhradené zmluvné úroky 16.070,99 eur, vyčíslené ku dňu zosplatenia. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol, keď bol toho názoru, že zmluvný úrok z omeškania odo dňa účinkov zosplatenia žalobcovi nepatrí. Vychádzal pritom z uznesenia ÚS IV. 476/2012 z 18.09.2012, podľa ktorého veriteľovi patria úroky len do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania (R 59/1998, 4Obo 143/1998). Konštatoval, že veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, iba právo na úrok z omeškania, pretože v opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Proti zamietajúcej časti tohto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca prostredníctvom právneho zástupcu. Vyslovil názor, že súd nepostupoval správne, keď vyjadril právny názor, že žalobcovi patrí nárok na zmluvné úroky iba do splatnosti úveru a nie až do jeho reálneho splatenia, v dôsledku čoho v tejto časti žalobcom uplatnený nárok zamietol. Poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 6CdO/113/2018 z 30.07.2019, v ktorom najvyšší súd jednoznačne určil, že veritelia majú nárok na zmluvné úroky až do skutočného splatenia úveru a nie len do jeho splatnosti, a to aj za predpokladu kumulácie zmluvných úrokov a úrokov z omeškania. K otázke uplatnených zmluvných úrokov po zosplatení ďalej uviedol, že ako veriteľ si právny nárok na zaplatenie úrokov uplatňuje do úplného splatenia istiny pohľadávky v súlade s § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, ako aj v zmysle bodu 7.4.2. Všeobecných obchodných podmienok. Aj keď sa na predmetné zmluvné vzťahy nevzťahuje Zákon o spotrebiteľských úveroch, vyššie uvedenú skutočnosť potvrdzuje aj ust. § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v aktuálnom znení. Podotkol, že pojmy splatnosť a splatenie, resp. vrátenie sú síce pojmy podobné, nie však totožné. Právna úprava pri zmluvných úrokoch správne používa pojem splatenie, resp. vrátenie, ktorým pri gramatickom výklade citovaných ustanovení rozumieme moment úhrady celej poskytnutej sumy. Zmluvný úrok predstavuje odmenu veriteľa za poskytnutie finančných prostriedkov, z čoho logicky vyplýva, že táto odmena mu prináleží do momentu, kým sú finančné prostriedky dlžníkovi poskytnuté, resp. kým nie sú veriteľovi vrátené, zatiaľ čo úrok z omeškania je sankciou za porušenie zmluvných záväzkov. Jedná sa teda o dva samostatné a svojou povahou odlišné právne inštitúty, ktoré existujú nezávisle od seba. Žiadne zákonné ustanovenie *expressis verbis* neustanovuje právo veriteľa na zmluvné úroky iba do splatnosti úveru (konečnej alebo mimoriadnej). Aj za predpokladu, že by takéto ustanovenie existovalo, vzhľadom na prevažne dispozitívnu povahu zmluvného práva (v rámci Občianskeho aj Obchodného zákonníka), nič nebránilo odlišnej úprave v rámci článku 7.4.2. Všeobecných obchodných podmienok, ktoré nepochybne tvoria neoddeliteľnú súčasť zmluvy o úvere. V tejto súvislosti poukázal aj na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33Odo/657/2005

zo dňa 27.06.2007, v ktorom súd vyslovil záver, že nie je možné vylúčiť, aby si zmluvné strany pri peňažnej pôžičke dohodli úroky aj za dobu, počas ktorej bude istina dlžníkom skutočne užívaná, t.j. do jej faktického vrátenia; rovnako tiež rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33Cbo/140/2014 zo dňa 24.07.2014.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadril

4. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutom výroku II. sčasti podľa § 388 CSP zmeniť a sčasti podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť.

5. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. odvolaním napadnutý nebol, preto je v tejto časti právoplatný a týmto rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknutý.

6. Žalobca podaným odvolaním napadol záver súdu prvej inštancie o nepriznaní zmluvných úrokov z nezaplatenej istiny od 12.01.2016 do 29.01.2017 s tým, že v žalobe uviedol, že riadny úrok za obdobie od 30.01.2017 z istiny si už od žalovaného neuplatňuje. Dôvodil, že nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, a teda aj po predčasnom zosplatnení.

7. Otázka existencie a výšky nároku na zaplatenie zmluvného úroku po predčasnom zosplatnení je predmetom dlhodobej odbornej diskusie. Rozhodovacia prax súdov sa k tejto otázke stavala rôzne a nejednotne, nakoľko táto otázka nebola riešená dovolacím súdom (Najvyšší súd SR), ktorý by túto nejednotnú prax zjednotil. Dňa 16.06.2020 však Najvyšší súd SR vydal uznesenie sp. zn. 5Cdo/42/2020, v ktorom riešil túto otázku a zaujal k nej jednoznačný postoj. Závery z tohto rozhodnutia musia byť aplikované aj na tento prípad; odvolací súd úvodom z tohto dôvodu odkáže na jeho kľúčové argumenty.

8. Najvyšší súd SR dôvodil, že pokiaľ dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, následkom čoho došlo k jeho zosplatneniu, platí, že „neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplatom za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za nich získanou, dlžník disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinnosti profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravidla vyššie ako úroky z omeškania“ (bod 21 citovaného rozhodnutia).

9. Ďalej Najvyšší súd SR v tomto rozhodnutí zdôraznil, že inštitút zosplatnenia slúži na ochranu veriteľa, pričom „podstata úverového vzťahu a jeho existencie zostáva zachovaná, veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za ne dohodnutá odmena, záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškanie k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania“ (bod 22 citovaného rozhodnutia). Preto Najvyšší súd SR prijal záver, že „dlžníkovi zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednaní, t.j. veriteľovi patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka splatením úveru došlo alebo nedošlo“ (bod 22 citovaného rozhodnutia).

10. Najvyšší súd SR však upozornil, že pre spotrebiteľa je nevýhodné, aby platil úroky až do zaplatenia istiny, nakoľko „dojednanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny, jeho postavenie zhorší“ (bod 23.1 citovaného rozhodnutia). Takéto dojednanie, „ktorým sa dlžník - spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Takéto dojednanie je teda porušením ust. § 53 ods. 1 OZ“ (bod 23.2 citovaného rozhodnutia).

11. Tieto argumenty následne viedli Najvyšší súd SR k záveru, podľa ktorého „v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí“ (bod 24 citovaného rozhodnutia).

12. Odvolaciu otázku, či patrí žalobcovi zmluvný úrok i po zosplatnení do zaplatenia istiny úveru, treba posúdiť, ako bolo zdôraznené v bode 7 tohto rozhodnutia, optikou týchto záverov Najvyššieho súdu SR.

Veriteľovi náleží úrok i po predčasnej splatnosti úveru. Neprináleží mu však zmluvný úrok až do úplného zaplataenia istiny, lež iba do termínu konečnej splatnosti úveru, ktorý bol v tomto prípade dohodnutý v Zmluve o úvere č. 1 na deň 20.06.2039 a v Zmluve o úvere č. 2 na deň 20.10.2038, nakoľko pri riadnom plnení povinností by dlžník túto sumu zaplatil ako cenu peňazí. Žalobca si však v danej veci uplatnil z oboch zmlúv o úvere riadny úrok iba do dňa 29.01.2017, preto odvolací súd zmenil napadnutý výrok II. rozsudku súdu prvej inštancie tak, že zaviazal žalovaného na zaplataenie sumy 8 763,09 eur žalobcovi, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Táto suma predstavuje dohodnutý zmluvný úrok 6,19 % zo Zmluvy o úvere č.1 zo sumy 104.806,40 eur od 12.01.2016 do 29.01.2017 v sume 6 825,22 eur a dohodnutý zmluvný úrok 6,49 % zo Zmluvy o úvere č. 2 zo sumy 28.381,91 eur od 12.01.2016 do 29.01.2017 v sume 1937,87 eur. Keďže žalobca sa podanou žalobou domáhal zaplataenia kapitalizovaných úrokov za obdobie do 29.1.2017 v celkovej sume 25 378,30 eur, výrokom I. rozsudku súdu prvej inštancie (voči ktorému žalobca odvolanie nepodal) mu za obdobie do 11.01.2016 bola priznaná na úrokoch suma 16 070,99 eur a rozhodnutím odvolacieho súdu mu za obdobie od 12.01.2016 do 29.01.2017 bola na úrokoch priznaná suma 8 763,09 eur (spolu suma 24 834,08 eur), vo zvyšnej časti bola žaloba žalobcu správne zamietnutá. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v zostávajúcej časti výroku II. potvrdil.

13. O trovách konania odvolací súd rozhodol v zmysle § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 2 CSP nasledovne:

14. Žalobca podanou žalobou žiadal priznať istinu vo výške 133.188,31 eur, zmluvné úroky vyčíslené do 29.01.2017 vo výške 25.378,30 eur, úroky z omeškania vyčíslené do 18.12.2018 vo výške 8.512,23 eur, a 5 % ročné úroky z omeškania zo sumy 104.806,40 eur od 19.12.2018 do zaplataenia a 5 % ročné úroky z omeškania zo sumy 28.381,91 eur od 19.12.2018 do zaplataenia. Platí, že pre posudzovanie pomeru úspechu a neúspechu strán sporu v konaní je rozhodujúci pomer úspechu a neúspechu v uplatnenej istine, pričom sa prihliada na príslušenstvo, ak ho žalobca v žalobe kapitalizuje. V posudzovanej veci žalobca uplatňoval istinu a kapitalizované príslušenstvo v sume 167 078,84 eur, úspešný bol v sume 166 534,62 eur (99%), teda jeho celkový úspech v konaní po odpočítaní neúspechu (1%) predstavuje 98%. Preto odvolací súd v zmysle ust. § 255 ods. 2 CSP žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v uvedenom rozsahu. V zmysle § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania bude rozhodovať súd prvej inštancie.

15. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).